

ЗАЯВА
про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки
проєкту комплексної Програми охорони навколишнього природного середовища
Харківської області на 2021–2027 роки

1. Замовник СЕО

Замовником проєкту документу державного планування є Департамент захисту довкілля та природокористування Харківської обласної державної адміністрації. Юридична адреса: 61022, м. Харків, майдан Свободи, буд. 5, Держпром, 4-й під'їзд, 7-й поверх. Електронна адреса: ecodepart@kharkivoda.gov.ua, тел. (057) 705 06 83.

2. Вид та основні цілі ДДП, його зв'язок з іншими документами державного планування

Комплексна Програма охорони навколишнього природного середовища Харківської області на 2021–2027 роки (далі – Програма) є документом державного планування місцевого рівня, яка спрямована на вирішення екологічних проблем області шляхом об'єднання та координації зусиль органів місцевої влади і місцевого самоврядування, організацій, підприємств, установ, громадських організацій та небайдужих громадян, засобів масової інформації на обласному та місцевому рівнях.

Стратегічна екологічна оцінка Програми дає можливість зосередитися на всебічному аналізі можливого впливу на довкілля та здоров'я населення, а також використовувати результати цього аналізу для впровадження природоохоронних, ресурсозберігаючих технологій та заходів, спрямованих на запобігання, зменшення та усунення забруднення довкілля в процесі стратегічного планування.

Основними завданнями Програми є:

- реалізація пріоритетних заходів охорони довкілля області;
- реалізація екологічної політики Харківської обласної державної адміністрації;
- забезпечення екологічної безпеки, раціонального використання і відтворення природних ресурсів;
- підвищення рівня обізнаності населення та залучення його до реалізації природоохоронної політики.

Програму розроблено у зв'язку із закінченням терміну дії комплексної Програми охорони навколишнього природного середовища в Харківській області на 2009 – 2013 роки та на перспективу до 2020 року, затвердженої рішенням Харківської обласної ради від 29.10.2009 № 1413-V (зі змінами) та з урахуванням вимог Конституції України, Законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про охорону атмосферного повітря», «Про відходи», «Про природно-заповідний фонд України», «Про рослинний світ», «Про тваринний світ», постанови Кабінету Міністрів України від 17.09.1996 № 1147 «Про затвердження переліку видів діяльності, що належать до природоохоронних заходів» (зі змінами), рішення сесії Харківської обласної ради від 17.11.1998 «Про затвердження Положення «Про обласний фонд охорони навколишнього природного середовища» (зі змінами, у редакції рішення сесії Харківської обласної ради від 30.05.2019 № 1007-VII), Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695, Стратегії розвитку Харківської області на 2021–2027 роки та Плану заходів на 2021–2023 роки з реалізації Стратегії розвитку Харківської області на 2021–2027 роки, схвалених рішенням обласної ради від 27.02.2020 № 1196-VII, інших нормативно-правових актів, державних, регіональних та галузевих програм у сфері охорони навколишнього природного середовища.

3. Те, якою мірою документ державного планування визначає умови для реалізації видів діяльності або об'єктів, щодо яких законодавством передбачено здійснення процедур оцінки впливу на довкілля (у тому числі щодо визначення місцезнаходження, розміру, потужності або розміщення ресурсів)

Пріоритетними напрямками Програми є: охорона та раціональне використання водних ресурсів; охорона атмосферного повітря; охорона та раціональне використання природних ресурсів (земель, мінеральних, рослинних та ресурсів тваринного світу); збереження природно-заповідного фонду; раціональне використання і зберігання відходів виробництва і побутових відходів; розвиток науки й освіти, доступність інформації, підготовка кадрів, здійснення оцінки впливу на довкілля, стратегічна екологічна оцінка, організація праці.

Досягнення екологічної безпеки та реалізацію пріоритетних напрямів екологічної політики в області планується забезпечувати за рахунок впровадження природоохоронних заходів, що спрямовані на покращення екологічного стану регіону, у відповідності до переліку видів діяльності, що належать до природоохоронних заходів, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 17.09.1996 № 1147 (зі змінами).

Природоохоронні заходи відповідно до зазначених вище напрямів Програми фінансуються за рахунок коштів державного бюджету та визначаються щороку окремим додатком до Програми, який затверджуються рішенням сесії обласної ради на відповідний фінансовий рік. З метою реалізації заходів Програми заплановано будівництво, розширення та реконструкція об'єктів планованої діяльності та передбачається розробка низки проєктів, серед яких можуть бути проєкти, які відповідно до пунктів 2, 8, 17, 18 частини другої та пунктів 4, 10, 11, 13 частини третьої статті 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» підлягатимуть оцінці впливу на довкілля до прийняття рішення про провадження планованої діяльності.

Відповідно до частини першої статті 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля», здійснення оцінки впливу на довкілля є обов'язковим у процесі прийняття рішень про провадження планованої діяльності, визначеної частинами другою і третьою статті третьої. Така планована діяльність підлягає оцінці впливу на довкілля до прийняття рішення про провадження планованої діяльності.

4. Розгляд ймовірних екологічних наслідків

Основні ймовірні екологічні наслідки, пов'язаних з реалізацією Програми, наступні:

а) для довкілля:

1. Атмосферне повітря – можливе забруднення від стаціонарних джерел та пересувних джерел під час будівництва, розширення та реконструкції об'єктів планованої діяльності, що передбачаються заходами Програми. З метою покращення стану атмосферного повітря в області запланована реалізація заходів щодо: організації виробництва, встановлення та реконструкції обладнання для очищення газопилового потоку від забруднюючих речовин хімічного та біологічного походження, що викидаються в атмосферне повітря; організації виробництва та застосування матеріалів, використання методів та впровадження технологій, що забезпечують запобігання виникненню, зниження рівня впливу чи усунення факторів забруднення атмосферного повітря; розроблення, організації виробництва пристроїв для очищення відпрацьованих газів двигунів та оснащення ними транспортних засобів;

2. Ґрунти – можливе забруднення, засмічення та порушення ґрунтів від неочищених господарсько-побутових та поверхневих (дощових і талих) стічних вод. Основними заходами Програми щодо недопущення та зниження ризику забруднення ґрунтів в області є: будівництво споруд для очищення стічних вод, водопровідних та каналізаційних мереж, оборотних систем виробничого водопостачання, споруд для збирання, очищення та використання вод поверхневого стоку у системах водопостачання.

З метою захисту від підтоплення і затоплення ґрунтів, запобігання розвитку небезпечних геологічних процесів, усунення або зниження до допустимого рівня їх негативного впливу Програмою запланована реалізація заходів щодо будівництва, розширення та реконструкції протиерозійних, гідротехнічних, протикарстових, берегозакріплювальних, протизсувних, протиобвальних, протилавинних і протиселевих споруд, проведення заходів щодо хімічної меліорації ґрунтів та інше;

3. Поводження з відходами – можливе забруднення і засмічення ґрунтів, ґрунтових вод, атмосферного повітря та інше, в зв'язку з незадовільним рівнем збору, перероблення, знешкодження та складування побутових, сільськогосподарських і промислових відходів виробництва. Основними заходами Програми щодо забезпечення екологічно безпечного збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації, видалення, знешкодження і захоронення відходів в області є: будівництво, технічне переобладнання і реконструкція сміттєпереробних і сміттєспалювальних заводів; будівництво, розширення та реконструкція установок, виробництв, цехів для одержання сировини або готової продукції з відходів виробництва та побутових відходів; будівництво, розширення та реконструкція комплексів, спеціалізованих полігонів та інших об'єктів для знешкодження та захоронення непридатних для використання пестицидів, шкідливих і токсичних промислових та інших відходів; будівництво, розширення та реконструкція цехів утилізації осадів на очисних каналізаційних та водопровідних комплексах; будівництво та реконструкція установок знешкодження та утилізації шламів;

4. Водні ресурси – можливе забруднення водних об'єктів від неочищених господарсько-побутових та поверхневих (дощових і талих) стічних вод. Основними заходами Програми щодо вирішення найважливіших проблемних питань з охорони і раціонального використання водних ресурсів в області є: будівництво у населених пунктах, на новобудовах і розширення та реконструкція на діючих підприємствах споруд для очищення стічних вод, берегових споруд для прийому та очищення з плавзасобів господарсько-побутових стічних вод, водопровідних та каналізаційних мереж, оборотних систем виробничого водопостачання, споруд для збирання, очищення та використання вод поверхневого стоку у системах водопостачання; створення водоохоронних зон та винесення об'єктів забруднення з прибережних смуг; будівництво, розширення та реконструкція руслових аераційних станцій; ліквідаційний тампонаж або переведення на регульований режим роботи самовиливних артезіанських свердловин, інше;

5. Здоров'я населення – фізичні, хімічні чи біологічні характеристики забруднюючих речовин створюють чи можуть створити санітарно-епідеміологічне навантаження на здоров'я населення. Забезпечення зниження навантаження на довкілля, зумовленого надмірним забрудненням атмосферного повітря, водних ресурсів, земель (ґрунтів), накопичення у великому обсязі відходів, планується шляхом впровадження природоохоронних заходів в рамках реалізації Програми;

б) для територій з природоохоронним статусом – реалізація Програми запланована за межами територій та об'єктів природно-заповідного фонду, їх охоронних зон, земель природно-заповідного фонду України, територій та об'єктів, що мають особливу екологічну, наукову і естетичну цінність та об'єктів комплексної охорони, в зв'язку з чим можна зробити висновок, що реалізація природоохоронних заходів, що визначені Програмою не має впливу на території з природоохоронним статусом. Крім того, основними заходами Програми щодо збереження природно-заповідного фонду є: розроблення проєктів створення територій і об'єктів природно-заповідного фонду та організації їх територій; ведення державного кадастру територій та об'єктів природно-заповідного фонду, інше;

в) транскордонні наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення – заходи Програми не мають транскордонних наслідків на довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у зв'язку із цим немає потреби щодо визначення транскордонних наслідків документа державного планування.

5. Виправданні альтернативи, які необхідно розглянути, у тому числі якщо документ державного планування не буде затверджено

В процесі здійснення стратегічної екологічної оцінки Програми будуть розглянуті наступні альтернативи:

Зважаючи на комплексність заходів Програми, що обумовлюється необхідністю виконання пріоритетних напрямків Програми, призначених для різних видів промислово-виробничої, соціальної, рекреаційної, комунікаційної діяльності, здійснюється розгляд виправданих альтернатив планованих рішень. При впровадженні заходів Програми, у порівнянні із існуючим станом, очікується позитивний вплив на навколишнє природне середовище, у тому числі на здоров'я населення. Найсприятливішим варіантом буде затвердження запропонованої Програми. Разом з тим, в процесі здійснення стратегічної екологічної оцінки буде розглянуто наступну альтернативу: «Нульовий сценарій» – тобто опис, прогнозування та оцінка ситуації у випадку незатвердження зазначеного документа державного планування.

6. Дослідження, які необхідно провести, методи і критерії, що використовуватимуться під час стратегічної екологічної оцінки

Для розробки стратегічної екологічної оцінки передбачається:

- Проведення аналізу існуючих матеріалів щодо стану довкілля (доповідь про стан довкілля, дані моніторингу стану довкілля, статистичні дані та таке інше);
- Лабораторні дослідження стану довкілля та їх аналіз (у разі необхідності);
- Проведення незалежних експертних оцінювань та наукових досліджень (у разі необхідності).

7. Заходи, які передбачаються розглянути для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування

Під час здійснення стратегічної екологічної оцінки передбачається розгляд заходів із запобігання зменшення та пом'якшення негативних наслідків для довкілля, що передбаченні діючим законодавством та нормативно-правовими актами. Програмою передбачені заходи, для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

Для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування передбачаються наступні заходи:

- створення водоохоронних зон, підвищення надійності експлуатації водопровідних мереж та ефективності водопідготовки та очищення стічних вод із застосуванням ефективних технічних рішень, сучасних технологій і матеріалів;
- переоснащення виробництва із впровадженням енерго- і ресурсозберігаючих технологій, застосуванням сучасних матеріалів та методів, маловідходних та екологічно безпечних технологічних процесів, високоефективних систем очищення пилогазових викидів;
- забезпечення застосування раціональних, екологічно безпечних технологій видобування корисних копалин; озеленення населених пунктів;
- збільшення відсотка заповідності по районах області та по області у цілому, установлення в натурі (на місцевості) меж територій та об'єктів природно-заповідного фонду;
- рекультивация територій полігонів твердих побутових відходів; будівництво сміттєпереробних і сміттєспалювальних заводів із застосуванням сучасних, екологічно безпечних технологій; забезпечення екологічно безпечного збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації, видалення, знешкодження і захоронення відходів;
- підвищення рівня обізнаності населення з питань охорони довкілля, екологічна освіта і виховання.

8. Пропозиції щодо структури та змісту звіту про стратегічну екологічну оцінку

Стратегічна екологічна оцінка буде виконана відповідно до Прикінцевих та Перехідних положень Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», статті 5 Закону України «Про державні цільові програми», постанови Кабінету Міністрів України від 31.01.2007 № 106 «Про затвердження порядку розроблення та виконання державних цільових програм», зі змінами у звіті про стратегічну екологічну оцінку документу державного планування Програми, в обсягах визначених вимогами статті 11 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку».

9. Орган, до якого подаються зауваження і пропозиції, та строки подання

Зауваження і пропозиції до заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки документу державного планування – комплексної Програми охорони навколишнього природного середовища Харківської області на 2021–2027 роки, подаються до Департаменту захисту довкілля та природокористування Харківської обласної державної адміністрації за адресою: 61022, м. Харків, майдан Свободи, буд. 5, Держпром, 4-й під'їзд, 7-й поверх. На електронну адресу: ecodepart@kharkivoda.gov.ua, з темою листа «До заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки».

Строк подання зауважень та пропозицій 15 діб з дня оприлюднення заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки комплексної Програми охорони навколишнього природного середовища Харківської області на 2021–2027 роки, (відповідно до пунктів 5, 6 статті 10 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку»).

Пропозиції та зауваження, подані після встановленого терміну, не розглядаються.

**Директор Департаменту захисту довкілля
та природокористування Харківської
обласної державної адміністрації**

Андрій ТИМЧУК